

Blue Hemp CBDA biljne kapi su X FAKTOR za tvoje zdravlje i vitalnost
30 kapi/dan = 0,99 €/dan
www.bluehemp.eu Na stranici blagajne unesi kupon BHFF za 25% popusta!

Cjelodnevna škola – još jedna obmana ili stvarni pokušaj reforme?

Autor/ica Saša Radusin Objavljeno: 19. kolovoza 2023.

Tema: školstvo Kakva nam cjelodnevna škola treba

Foto: kurikulum.hr/Facebook

Šezdeset i četiri hrvatske osnovne škole na jesen bi trebale krenuti u model "cjelodnevne nastave" po eksperimentalnom programu Ministarstva znanosti i obrazovanja. Ukratko, škole bi trebale trajati duže dva do tri sata u prosjeku, a to bi vrijeme uglavnom bilo iskorišteno za pisanje domaće zadaće, pomoći oko dodatnog svladavanja gradiva, ali i novih predmeta koji bi učenike upoznavali sa stvarnim svijetom oko sebe, svojom građanskom ulogom u društvu i zajednici i slično.

U mnogim zapadnim državama ovakav sustav egzistira već godinama, a iskustva i rezultati uglavnom su pozitivni. Prema istraživanjima koje se provode u tim zemljama, djeca ovom produženom nastavom dobivaju više igre, komunikacije, zajedništva i prijateljstva, ali i dodatnu internu pomoć nastavnika oko pisanja zadaća, svladavanja težih dijelova gradiva, te pojačanu nastavu u predmetima koji se bave umjetničkim, kreativnim, socijalno-angažiranim ili sportskim izražavanjem učenika.

Zaposlenim roditeljima ova produžena cjelodnevna nastava pomaže upravo u onom dijelu dana kada su djeca nakon škole bez roditeljskog nadzora i pažnje, bilo to kod kuće ili vani na ulici i igralištu. Često su djeca između dnevnog kraja škole oko 13 h pa sve do 16 ili 17 h popodne kad se roditelji vraćaju kući **prepuštena sama sebi**, pa većini roditelja ovih 2 do 4 sata dodatnih školskih aktivnosti predstavlja veliku pomoć.

Cjelodnevna nastava možda je korisnija za roditelje školaraca nego za same učenike

Osim navedene pomoći roditeljima i obiteljima, odnosno, njihovim poslodavcima, sve ono drugo što cjelodnevna nastava donosi, nije baš uvijek toliko korisno i efikasno za školarce. **Rezultati učenika na međunarodnim testovima znanja i vještina** poput "Pisa" testiranja više idu u prilog školama koje imaju kraće trajanje poput škola u Finskoj koje su uvijek u vrhu svih rezultata testiranja školaraca u svijetu.

Međunarodni pedagozi objašnjavaju to slobodom i kreativnošću koju djeca počesto mogu kvalitetnije ostvariti u neobaveznoj igri i aktivnostima van škole, ili pak kod kuće i u vlastitoj obitelji. Pretpostavka je da neki sadržaji koje škola zbog svoje logične ograničenosti i inercije ne obuhvaća, nego ih djeca sama otkrivaju, ponekad puno bolje nadograđuju i osvježavaju školsku nastavu, nego ono što nudi škola koja uvijek kaska za novim tehnologijama, i novostvorenim aktivnostima.

No, kako bilo, djeca koja ostaju i popodne u školi, po rezultatima istraživanja u zapadnim zemljama, najčešće su zadovoljna jer im cjelodnevna škola konačno daje i **neke druge mogućnosti osim suhoparnog bubanja bazičnog gradiva**.

To se prije svega odnosi na stvaranje kvalitetnijih prijateljskih veza u cjelodnevnoj školi zbog duže nastave i ležernijeg pristupa u popodnevним školskim aktivnostima. Nakon pandemije, potresa, klimatološki uvjetovanih šokantnih uragana **naša su djeca, prema analizama nekolicine domaćih školskih i građanskih psihologa prilično zburnjena, prestrašena, a dobar dio njih još uvijek i donekle depresivna**. Stoga je uloga škole danas važna, ne samo u edukativnoj, nego i u psiho- socijalnoj dimenziji u kojoj je poželjno da učenik u školi osim nastave nađe i svojevrsnu utjehu i kooperativno zajedništvo u kolektivu.

Hoće li od cjelodnevne nastave konačno profitirati građanski odgoj u školama?

U tom smislu čini se da je cjelodnevna nastava danas itekako dobrodošla pomoć djeci i roditeljima, barem tamo gdje obrazovni autoriteti znaju što žele od cjelokupne školske nastave. Cjelodnevna nastava podrazumijeva dulji boravak učenika (i učitelja) u školama, i to, prema riječima ministra znanosti i obrazovanja **Radovana Fuchsa**, najmanje do 14 sati. Nakon toga ostanak u školi bio bi izboran, odnosno ovisno o tome kako roditelji odluče.

Sudeći po broju prijavljenih škola od samo 64, od toga puno njih tek područnih, eksperiment cjelodnevne škole za sada ne obuhvaća baš preveliki broj djece, pa se može govoriti o premalom interesu samih škola za ovu reformu. No, obzirom da država u ovaj projekt ipak ide možemo vjerovati da se nešto ipak želi postići s ovim prosvjetnim eksperimentom. Pitanje je samo što?

Uglavnom, u naše škole od jeseni bi eksperimentalno trebali krenuti neki novi predmeti koji su do sada nedostajali i učenicima, ali i društvu u cjelini, pogotovo u **smislu građanskih odgovornosti i aktivnosti**. Uvode se tako novi predmeti kao što su prirodoslovlje, praktične vještine te društvo i zajednica, a ključnim predmetima – hrvatskom jeziku i matematici – prema najavi ministra povećava se satnica. Iako Fuchs nije rekao o kolikom se povećanju predmetne satnice radi, teško je očekivati da bi matematika i hrvatski tjedno mogli dobiti više od jednog dodatnog školskog sata...

Škole će doprinijeti smanjenju instrukcija?

Sama struktura radnog dana u cjelodnevnim školama još nije poznata, no namjera je da učenici sve obaveze obave u školi, uključujući pisanje domaćih zadaća. Sve bi išlo u smjeru smanjenja privatnih instrukcija tako da bi učitelji, koji sada imaju obavezu organizacije dodatne i dopunske nastave, (no ona se ne provodi kontinuirano niti u svim školama), imali novi zadatak – dva školska sata

tjedno za dodatnu pomoć u učenju. Cilj je, prema najavama iz nadležnog ministarstva, smanjiti privatne instrukcije.

Dosadašnji predmet Priroda i društvo, koji učenici slušaju u prva četiri razreda, zamijenio bi se Prirodoslovljem, koji bi u rasporedu imali u kontinuitetu do sedmog razreda. Predmet koji bi se doticao tema i pojmova iz područja društva i zajednice konačno bi postojao u razrednoj nastavi. **Uvodi se i novi izborni predmet "Svijet i ja"**, oblikovan tako da vodi učenike prema kvalitetnijoj spoznaji bliske okoline i zajednice u kojoj žive, donošenju vlastitog mišljenja, te prihvaćanju stvarnosti i činjenica.

Ideja Ministarstva obrazovanja je da **učenici koji odaberu taj predmet umjesto vjeronauka više neće provoditi vrijeme na igralištu ili školskim hodnicima**, niti će više imati jednu ocjenu manje od onih koji ne idu na vjeronauk.

Može li se reforma škole provoditi bez znanja nastavnika, ravnatelja, pa i roditelja?

Puno je lijepih želja kod Ministarstva znanosti i obrazovanja, no **pitanje je koliko toga se može doista i realizirati**, s obzirom na to da su škole u Hrvatskoj počesto prostorno premalene, a stručnim i tehnološkim kapacitetima previše ograničene da bi mogle imati samo jednu smjenu u kojoj je moguće ostvariti ambiciozne ciljeve cjelodnevnih nastave.

Pritom je i **još veći problem** što o samom sadržaju nove nastave roditelji i nastavnici par tjedana prije početka školske sezone znaju malo ili ništa tako da je i otpor prema uvođenju cjelodnevnih nastave, što se može čuti i u medijima, kao i u javnim istupima nekolicine ravnatelja i profesora i ostalih iz struke, trenutno prilično jak.

Ukoliko Ministarstvo obrazovanja ne poradi dodatno na detaljima nastave za cjelodnevnu školu i ne upozna dobro s njezinim ciljevima nastavnike, ravnatelje i roditelje **imat ćemo još jednu mrtvu reformu, i to i prije nego li je krenula**. Nažalost, ne bi bila prva, a vjerojatno ni posljednja.

U tridesetak godina samostalnosti naše države uvjerali smo se da iz pravca politike i autoriteta koji izranjaju iz vladajućeg stranačko-državnog šinjela, gotovo nikad ne dolazi nikakva stvarna niti stručna reforma, kao niti ikakva bitna i doista potrebna promjena ovog našeg malog i u previše segmenata zaostalog društva. **Bilo bi doista tužno da ni nakon sedam godina od masovnog prosvjeda** za reformu školstva "Hrvatska može bolje" koji je podržala gotovo cjelokupna javnost još uvijek nemamo niti početak reforme koju već toliko dugo traži i očekuje cjelokupno hrvatsko društvo.

** Članak je prvi dio autorske teme "Kakva nam cjelodnevna škola treba" i objavljen je uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije.*